

Könyvismertetés

Mátyás Csaba – Víg Péter
/szerk/: Erdő és klíma. IV.
kötet NyME, Sopron, 2004.
1-328.o.

Ismeretesek azok a szakirodalmi és népszerűsítő irodalomban megjelent közlések, amelyek Földünk klímájának változásával kapcsolatosak. Ezek az erdőhöz is szorosan kötődnek. Egyrészt azért, mert a szilárd földfelület több mint felét különféle erdők borítják és a klíma mindenfajta változása hat ezek területi kiterjedésére, faji összetételére hozamára, ugyanakkor a civilizáció következményeként túlzottan megnövekedett légköri CO₂ lekötésének, hasznossá tételének egyik lehetőségét éppen a fás vegetáció adja. A két tényező kapcsolataival foglalkoznunk parancsoló szükség éppen napjainkban, amikor még vannak eszközeink az aggasztó jelenségek elhárításához. Ezért alapvető igény, hogy az erdő és klíma kapcsolatait jobban megismerjük, elmélyülten tanulmányozzuk. Ez a meggondolás sarkallja a szakterületen dolgozókat, hogy eredményeiket időről időre közlétegyék.

A két tényező kapcsolatának szentelt konferenciáknak már hagyománya alakult ki. Először Noszvajon (Eger közelében), később Sopronban, most pedig Debrecenben jöttek össze meteorológusok, erdészek, ökológusok és hozták magukkal legújabb kutatási eredményeiket. Ez utóbbi helyen tartott konferencia anyagát találjuk az itt bemutatott kötetben.

A mű hat nagyobb fejezetre tagolódik. Bevezetőben Mátyás Csaba mutatja be az erdészet és a klimatológia több évszázados kapcsolatát, majd az említett konferenciák történetét tekinti át a debreceni egyetem Meteorológiai Tanszékének tanára, Tar Károly. A klíma hosszú lejárati folyamat eredménye, ezért természetes, hogy a korábbi időszakok klimatikus sajátágaival is foglalkoznunk kell, erre építhetjük prognózisunkat a globális klímaváltozásról.

A következő fejezetben már az erdő felé közelítő ismeretekkel találkozhatunk, az erdő energia- és vízmérlegéről, a szárazság-stressz és növekedés összefüggéseiről olvashatunk. Itt kapnak helyet a soproni és mátrai erdők vízháztartására vonatkozó kutatások eddigi eredményei. Új elem a té-

makörben a klímaváltozások erdei károsításokkal, károsítókkal kapcsolatos összefüggései. A széles körű előadás-sorozatot olyan témák előadóinak munkái zárják, akik már a valószínűsíthető károk elhárításáról írnak, elsősorban az erdőművelés lehetőségeit mutatják be.

A fenti áttekintés után néhány fontos konkrét megállapítás bemutatása kívánkozna, ez azonban a szokásos könyvismertetés terjedelmi lehetőségeit meghaladja. Ehelyett a könyv beható tanulmányozásának szükségességére hívjuk fel a figyelmet. A gyakorlatban közvetlenül is használható, összesen 50 szerző által közreadott és angol nyelvű összefoglalókkal is kiegészített, igen szép kiállítású kötet odakívánczik mind a gyakorló, mind a tervező vagy kutató munkakörben foglalkoztatott kollégáink könyves-

polcára. Megvásárlási lehetőségeiről a Nyugat-magyarországi Egyetem soproni részlegénél dolgozó szerkesztőtől lehet érdeklődni.

Dr. hc. dr. Szodfridt István

* * *

Újabb piros füzet

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Géptani Tanszéke újabb piros füzetet jelentetett meg, immár a 21.-et. A sorozatszerkesztő, dr. *Horváth Béla* egyetemi tanár ezúttal a Timberjack-Man típusú vékonyfakötegelő géppel ismerteti meg az olvasót. Az összefoglalóban olvashatjuk, hogy a gép „kiválóan megfelel a tisztítások teljes faanyagának a vágásterület szélén való kötegelésére, és a véghasználatokból teljesfás közelítéssel a terület szélén lévő feltáró úthoz eljuttatott és ott hurkákba összerendezett anyag kötegelésére.”

A nyárfa értéke egy negyedszázada csökken

A lábon álló nyárfa eladási ára az 1979-1980. évek áremelkedése óta folyó frankban ugyanaz maradt. Poitou-Charantes megyében (Franciaország közép-atlanti vidéke; az egyik legjelentősebb franciaországi nyárfatermesztő körzete: a fordító megjegyzése) 1979-ben az átlagos m³-enkénti eladási ár (a vastag faválasztékok arányában) 274 frank volt, 2003. őszén pedig 261 frank (= 40 Euro). Ha az inflációt is figyelembe vesszük, 24 év alatt a reálár több, mint a felével csökkent. A 2003. évi átlagos ár közel azonos az 1979-1999. időszak átlagával 2000-2002. időszak nem vehető vonatkoztatási alapul az 1999. decemberi viharkárok után bekövetkezett katasztrófális árcsökkenés miatt.)

Az árgyengülés különösen a két m³-nél nagyobb egvedeket érinti. Az ilyen fák 1978-79-ben előnyben részesültek a vásárlások 50%-ánál, a viharkárosítás előtt arányuk nem tett ki többet 30%-nál, 2003-ban néhány realizált eladásnál 19%-ra esett. Manapság tehát a nyárfatermesztőknek nem érdeke a nagyméretű faanyag előállítás. Mindamellett ez az áresés mérséklődhet rövid időn belül a viharkárok következményeként. Valójában 2010-ig előre-

látható a faipar ellátásában 60-70 %-os hiány a tárgyalt régióban (Poitou-Charantes); az 1999 előtti termelési színvonal 2020 előtt nem érhető el. Ami a régió kívüli faajánlatokat illeti, a szállítási költségek a régióbeli nyárfát favorizálják. Természetesen feltétel, hogy az ilyen rendeltetésű fákat már 20 évvel a kivágás előtt nyessék.

Ez a hipotézis mindennek ellenére függ a nemzetközi konkurenciától. Az indonéziai vagy a kínai rétegelt lemez importok 30%-kal olcsóbbak; a túllevelűek hámozása rétegelt lemez céljára, az okumé állandó konkurenciája, az exportot erősen sújtó euró, mind olyan tényező, amelyek korlátozzák a nyárfa árának újbóli emelkedését az eredeti szintre..

(Optimista megjegyzés: a nyárfatermesztők jövedelme nem csak a köbméter-gyarapodásoktól függ. Tudnivaló, hogy a hektáronkénti nyárfatermelékenység az utóbbi 20 év alatt csaknem megduplázódott)

(Brzno Jarny, Jean Marc Demené tanulmánya a Bois et Forêts 2004. évi 3. számában – Poitou-Charentes, CRPF).

Ref.: **Dr. Tóth Béla**